

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ГЕНЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРВОНОЇ ХУДОБИ

На сучасному етапі в скотарстві України проводиться широка програма перетворення порід, виведення нових породних груп, внутріпородних типів, ліній, високопродуктивних стад з використанням кращого світового генофонду. Міжпородне схрещування є радикальним методом поліпшення продуктивності, що дає змогу використовувати комбінативну мінливість і методом цілеспрямованого відбору тварин із сприятливим поєднанням селекційних ознак сформувати за порівняно короткий термін бажаний тип молочної худоби. При виведенні тварин жирномолочного типу червоної молочної породи відбір проводили не тільки за продуктивними, але й за екстер'єрними ознаками. Відомо, що тільки добре розвинута, здорова тварина може бути високопродуктивною і тривалий час використовуватись у господарстві. У процесі досліджень встановлено, що тварини жирномолочного типу мають гармонійну будову тіла, міцну конституцію з достатньою кількістю складок на шії, тонку еластичну шкіру — всі ті ознаки, що відповідають тваринам молочної типу продуктивності. Для більш достатньої оцінки екстер'єру взято дев'ять основних промірів статей тіла повновікових тварин.

За висотними промірами трьохпородні (ЧС × АНГ × ЧД) та (ЧС × АНГ × ГФ) вірогідно переважали червону степову на 3,4...5,9 см ($P < 0,01$) та на 4,0...5,8 см ($P < 0,001$), перевага двопородних помісей була незначною і статистично недовірною ($td=1,53$). За широтними промірами перевагу над червоною степовою мали як поліпшуючі чистопородні, так і помісні тварини ($td=3,3$ — 6,5). По глибині грудей перевагу мали чистопородні червоні датські $P < 0,001$, та трьохпородні

© Л.В. Пешук, 2001

помісі (ЧС × АНГ × ЧД) 7,5 см ($P < 0,01$). По обхвату грудей за лопатками і непрямої довжини тулуба достовірна різниця спостерігалась по групам (ЧС × АНГ × ГФ) з достовірністю $P < 0,001$, (ЧС × АНГ × ЧД) $t_d = 3,05$ та $t_d = 3,57$ відповідно, по обхвату грудей (ЧС × АНГ) $t_d = 2,9$ та (ЧС × ЧД) $t_d = 2,71$.

Проміри корів в абсолютних величинах не повністю характеризують екстер'єр через залежність їх від загальної масивності тварин, тому були обчислені основні індекси будови тіла, що дають змогу оцінити ступінь розвитку організму, пропорції тіла та конституціональний тип тварин (таблиця.).

Аналіз показав, що помісні тварини мали кращі показники грудного і тазогрудного індексів, були більш компактними і характеризувалися вищим індексом збитості порівняно з червоною степовою породою. За індексами будови тіла усі піддослідні тварини мали добре виражений молочний тип.

У результаті використання імпортованих бугаїв червоних порід у помісних корів поліпшились морфологічні ознаки та функціональні властивості вим'я. Із обстежених 497 корів 19,7% мали ванноподібну форму вим'я, 70,8% — чашеподібну та 8,7% — округлу. У помісних тварин вим'я більш об'ємне, залозисте, симетрично розвинуте, досить щільно прилягає до тіла, довше та більше поширене вперед ніж у червоних степо-

Індекси будови тіла повновікових корів

Індекси	Генотип						
	Червона степова (ЧС)	Англєрська (АНГ)	Червона датська (ЧД)	ЧС × АНГ	ЧС × ЧД	ЧС × АНГ × ЧД	ЧС × АНГ × ГФ
Довгоногості	47,6	46,8	45,5	46,8	44,9	46,5	51,6
Розтягнутості	122,6	121,7	123,3	123	124,2	125,1	126,7
Глибокогрудості	60,8	63,5	61,4	62,0	61,8	65,6	71,8
Перерослості	104,6	103,5	101,5	102,7	103,9	104,2	104,4
Збитості	119,8	120,6	121,9	122,5	120,3	120,1	123,8
Костистості	14,9	14,8	15,5	15,0	15,2	15,2	15,1
Тазогрудості	79,3	81,3	80,5	80,8	80,3	82,4	86,4

вих одноліток, з добре вираженими молочними венами.

Трьохпородні помісі вірогідно переважали червоних степових за шириною та довжиною вим'я на 5,2—5,3 см ($P < 0,05$), висота вим'я над підлогою у двохпородних помісей на 5,6 см ($P < 0,01$) була вищою. Слід зазначити, що у трьохпородних помісей довжина передніх дійок на 0,67 см ($P < 0,05$) була меншою порівняно з червоною степовою (6,67 см).

Вивчення функціональних властивостей вим'я двох- і трьохпородних корів показало, що індекс вим'я становив 45,4—47,6%, а швидкість молоковіддачі — 1,63—1,65 кг/хв, що на 1,6—3,8% та на 3,2—4,4% вище показників червоної степової.

Таким чином, помісні тварини за технологічними показниками відповідають параметрам по створенню жирномолочних стад для молочних ферм і комплексів промислового типу.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.082.453.5 : 636

В.І. ЛЮБЕЦЬКИЙ, В.А. ЯБЛОНСЬКИЙ

ДЕЯКІ СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ

На заплідненість самок при штучному осіменінні впливає цілий комплекс факторів і причин. Важливим у збереженні здоров'я і продовженні терміну виробничого використання корів (при отриманні від них максимальної продуктивності і приплоду) є правильна організація запуску та створення належних умов для сухостійних корів. Висока молочна продуктивність (особливо не підкріплена повноцінною годівлею) і подовжена лактація викликають перенапруження організму, порушення функціональної діяльності всіх органів і систем. Не випадково у народі виникло влучне порівняння, що сухостійний період корови і телиці — це коли "одним ротом

© В.І. Любецький, В.А. Яблонський, 2001

Розведення і генетика тварин. 2001. Вип. 34